

*Załącznik Nr 2 do Uchwały Rady Powiatu Wejherowskiego
w sprawie przyjęcia sprawozdania z efektów pracy
organizatora rodzinnej pieczy zastępczej*

**SPRAWOZDANIE
Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ
PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA ROK 2013**

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135) przez Starostę jednostka organizacyjna powiatu, wykonująca zadania systemu pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. Starosta Wejherowski na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ) w powiecie wejherowskim wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie – Zarządzenie Nr 83/2011 z dnia 16.09.2011 roku. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. przedstawianie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - ✓ godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - ✓ pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - ✓ nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia Sądu Rodzinnego i Nieletnich. W sytuacjach wyjątkowych przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego następuje na podstawie: orzeczenia sądu, doprowadzenia przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Ustawa dopuszcza możliwość przebywania osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli osoba ta uczy się:

- a) w szkole,
- b) w zakładzie szkolenia nauczycieli,
- c) w uczelni,
- d) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego.

Funkcję **rodziny zastępczej spokrewnionej** pełnią najbliżsi krewni dziecka: dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. **Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą** małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Co najmniej jedna osoba tworząca rodzinę zastępczą niezawodową musi posiadać stałe źródło dochodu. W zawodowej rodzinie zastępczej, którą tworzy najczęściej małżeństwo, jedno z małżonków z tytułu wykonywanej pracy otrzymuje wynagrodzenie.

W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszczane są dzieci w sytuacjach nagłych, kiedy konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa. Dotyczy to najczęściej dzieci małych, poniżej 10 r.ż., w tym noworodków i niemowląt. W pogotowiu rodzinnym dziecko przebywa do czasu unormowania jego sytuacji prawnej, nie dłużej niż 4 miesiące. W szczególnych przypadkach okres pobytu dziecka może być przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego.

Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna - umieszcza się w niej dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, tj. niedostosowanych społecznie; w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci.

Rodzinny dom dziecka - może w nim przebywać łącznie 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje Zespół ds. pieczy zastępczej. Kierownikiem zespołu jest p. Katarzyna Michalska. W 2013 roku w zespole zatrudniano 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 4 na umowę o pracę, w wymiarze 4 etatów i 4 osoby na umowę zlecenie, 2 psychologów w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, 1 pedagoga w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu i 1 pomoc administracyjną (staż), 1 starszego referenta ds. pieczy instytucjonalnej. Ponadto na potrzeby rodzin zastępczych porad prawnych dla rodzin zastępczych udzielał radca prawny w zakresie poradnictwa rodzinnego.

W roku 2013 Zespół ds. Pieczy Zastępczej zgłosił do Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego 20 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z kompletną dokumentacją, w tym 4 dzieci zostało przysposobionych.

LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH i LICZBA DZIECI W TYCH RODZINACH W POWIECIE W ROKU 2013

	stan na 31.12.2013		31.12.2013 narastająco w 2013r.	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
RZ spokrewniona	123	156	136	170
RZ niezawodowa	80	116	85	122
RDD – rodzinny dom dziecka	5	30	5	30
RZ zawodowa	9	28	10	34
PR – pogotowie rodzinne	3	9	3	17
razem	220	339	239	373

LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM KOORDYNATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W ROKU 2013

	stan na 31.12.2013
	liczba rodzin
RZ spokrewniona	102
RZ niezawodowa	61
RDD – rodzinny dom dziecka	2
RZ zawodowa	6
PR – pogotowie rodzinne	3
razem	174

W 174 rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka objętych opieką koordynatora przebywało łącznie 269 dzieci, w tym 17 dzieci w wieku do 3 lat i 252 w wieku powyżej 3 lat. Zgodnie z ustawą organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka w konsultacji z:

- ✓ odpowiednio rodzina zastępczą albo prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- ✓ pedagogiem,
- ✓ psychologiem,
- ✓ właściwym asystentem rodziny,
- ✓ przedstawicielem ośrodka adopcyjnego,
- ✓ koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż co 3 miesiące, w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazuje ją do sądu rodzinnego.

W roku 2013 dokonano **597 ocen sytuacji dziecka**.

Ponadto organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Odbyło się 174 posiedzeń Zespołu ds. oceny rodziny zastępczej, podczas których rodziny zastępcze wypełniły 174 arkuszy samooceny. Spośród w/w rodzin 8 otrzymały negatywną ocenę Zespołu.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej odwiedzają rodziny w ich miejscu zamieszkania średnio co miesiąc. W przypadku rodzin, w których pojawiają się problemy pracownicy monitorują te rodziny częściej. Rodziny i dzieci są obejmowane również wsparciem różnych specjalistów w Centrum oraz poza PCPR w zależności od zaistniałego problemu. Na bieżąco wszystkie dzieci są kierowane na diagnozy do psychologów zatrudnionych w PCPR.

Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem psychologicznym:

Rodzaj pieczy	Liczba rodziców zastępczych korzystających z pomocy	Liczba dzieci w pieczy zastępczej korzystających z pomocy	Liczba dzieci biologicznych rodziców zastępczych korzystających z pomocy
rodzina zastępcza spokrewniona	47	54	0
Rodzina zastępcza niezawodowa	60	76	3
Rodzina zastępcza zawodowa	6	15	0
Rodzinny Dom Dziecka	4	13	0
Placówka opiekuńczo - wychowawcza	0	8	0

Liczba porad udzielonych przez psychologów:

Rodzaj pieczy	Liczba porad udzielonych rodzicom zastępczym	Liczba porad udzielonych dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej	Liczba porad udzielona dzieciom biologicznym rodziców zastępczych
Rodzina zastępcza spokrewniona	81	168	0
Rodzina zastępcza niezawodowa	101	165	6
Rodzina zastępcza zawodowa	11	22	0
Rodzinny Dom Dziecka	4	15	0
Placówka opiekuńczo - wychowawcza	0	21	0

Liczba sporządzonych diagnoz psychologicznych:

Rodzaj pieczy	Liczba diagnoz
Rodzina zastępcza spokrewniona	27
Rodzina zastępcza niezawodowa	48
Rodzina zastępcza zawodowa	3

W przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości niezwłocznie podejmowane były działania monitorujące oraz wspierające rodzinę i dziecko.

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie wejherowskim jest sprawowana w formie prowadzenia lub zlecenia prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej, która zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne, realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku.

Placówka umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej, a także podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka typu:

- a) socjalizacyjnego
- b) interwencyjnego
- c) specjalistyczno-terapeutycznego
- d) rodzinnego.

Powiat w roku 2013 był organem prowadzącym dla 2 placówek:

- Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi z filią w Wejherowie – placówka typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Młyn” w Wejherowie – placówka typu rodzinnego.

Ponadto Powiat powierzył zadanie zapewnienie opieki całodobowej dla dzieci z terenu powiatu wejherowskiego w formie zlecenia 5 placówkom;

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi,
- Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Luzinie”,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Fundacji „Rodzina Nadziei” w Liniewku Kaszubskim,
- Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Gdyni,
- Niepubliczny Rodzinny Dom Dziecka nr 2 przy Stowarzyszeniu „Azymut” w Bolszewie.

Liczba miejsc i liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

L.p	Placówka	Liczba miejsc	Liczba dzieci w placówce – stan na 01.01.2013	Liczba dzieci w placówce – stan na 31.12.2013
1.	Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	29	26	27
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Młyn” w Wejherowie	8	8	8
3.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi	22	21	21
4.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Luzinie”	26	26	26
5.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Fundacji „Rodzina Nadziei” w Liniewku Kaszubskim	8	8	8
6.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Gdyni	9	6	9
7.	Niepubliczny Rodzinny Dom Dziecka nr 2 przy Stowarzyszeniu „Azymut” w Bolszewie	8	9	8
	Razem	110	104	107

Liczba wydanych skierowań i liczba umieszczonych dzieci w placówkach

L.p	Placówka	Liczba skierowań	Liczba umieszczonych dzieci			
			z rodziny biologicznej	z pieczy rodzinnej	w trybie interwencyjnym	w trybie normalnym
1.	Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	18	14	4	5	13
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Młyn” w Wejherowie	2	1	1	2	0
3.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi	4	2	2	0	4
4.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Luzinie”	4	2	2	4	0
5.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Gdyni	5	2	3	5	0
	Razem	33	21	12	16	17

Liczba dzieci, które opuściły placówkę.

L.p	Placówka	Liczba dzieci, które opuściły placówkę		
		powrót do rodziny biologicznej	umieszczenie w rodzinnej pieczy	usamodzielnienie
1.	Ognisko Wychowawcze im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	2	1	8
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Młyn” w Wejherowie	0	1	1
3.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom” w Rumi	0	0	4
4.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Luzinie”	3	0	1
5.	Dom Rodzinny Fundacji „Rodzina Nadziei” w Gdyni	2	0	0
6.	Niepubliczny Rodzinny Dom Dziecka nr 2 przy Stowarzyszeniu „Azymut” w Bolszewie	0	0	1
	Razem	7	2	15

SZKOLENIA RODZIN ZASTĘPCZYCH.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest również organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W roku 2013 przeprowadzono 3 szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, podczas których przeszkolono 19 rodzin (szkolenia obejmowały 55 godzin teoretycznych oraz min. 20 godzin praktyk). Ponadto odbyło się 16 indywidualnych szkoleń dla spokrewnionych rodzin zastępczych.

Dodatkowo na zlecenie Sądu zostało sporządzonych 30 opinii o kandydatach na rodziców zastępczych, poprzedzonych wejściem w środowisko koordynatora.

Z uwagi na konieczność podnoszenia wiedzy istniejących rodzin przeprowadzono następujące szkolenia:

- ✓ szkolenie dla rodzin zastępczych dot. przepisów prawa rodzinnego, w którym udział wzięło 39 osób,
- ✓ szkolenie z BHP pn. „Bezpieczny dom – szczęśliwa rodzina”, w którym udział wzięło 19 osób,
- ✓ comiesięczne spotkania w ramach grup wsparcia dla zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, w których udział brało 12 osób.

Od stycznia 2013r. do grudnia 2013r. odbyły się 48 indywidualne konsultacje dla czwórki dzieci z rodzin zastępczych pod kątem FAS (*poalkoholowe uszkodzenie płodu*).

PODSUMOWANIE:

Wszyscy zatrudnieni koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej złożyli organizatorowi sprawozdania z efektów swojej całorocznej pracy. W sprawozdaniach zwracali uwagę na trudności w swojej pracy:

- roszczeniowe nastawienie rodziny zastępczej,
- brak lub niewystarczająca współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie pracy z rodziną biologiczną oraz tworzenia planu pomocy dziecku,
- trudności w komunikacji z rodziną biologiczną,
- brak umiejętności mediacyjnych.

W celu zintegrowania działań w zakresie wspierania rodziny zastępczej oraz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom organizator rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco współpracował z Sądem Rejonowym – Wydział III Rodzinny i do spraw nieletnich w Wejherowie, gminnymi i miejskimi ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, Komendą Powiatową Policji w Wejherowie, placówkami oświatowymi (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, SOSW nr 1 w Wejherowie, Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych)), z Zespołem Kuratorów Sądowych, służbą zdrowia, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wejherowie.

W 2013 roku organizator rodzinnej pieczy zastępczej – PCPR zorganizował 2 spotkania w swojej siedzibie z przedstawicielami Sądu, Policji, ośrodków pomocy społecznej dla powiatu puckiego i wejherowskiego. Celem tych spotkań było omówienie zasad współpracy między instytucjami odpowiedzialnymi za wspieranie rodzin przeżywających trudności i organizującymi pieczę zastępczą.

Niestety w ocenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej największym problemem w dalszym ciągu jest zbyt duża liczba dzieci umieszczania w pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym. PCPR jest zazwyczaj zaskakiwany przez sąd takimi postanowieniami i na ogół pracownicy PCPR pozostawieni są sami sobie w realizowaniu orzeczenia. Doprecyzowania więc wymaga procedura odbioru dziecka z rodziny biologicznej na podstawie postanowienia sądu. W związku z tym w roku 2014 planujemy opracowanie takiej procedury i podpisanie jej przez wszystkie instytucje i służby odpowiedzialne za jej realizację.

Ponadto w 2014 roku zamierzamy sfinalizować zasady współpracy z ośrodkami pomocy społecznej (asystent rodziny) w zakresie tworzenia planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Z całą pewnością bardzo dobrze oceniamy współpracę z placówkami oświatowymi na szczeblu gminnym i powiatowym w zakresie wzajemnego informowania o sytuacji dziecka oraz współdziałania rodziny zastępczej.

Reasumując należy podkreślić, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2013 zrealizował wszystkie zadania jakie nakłada na niego ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz podejmował wiele inicjatyw mających na celu zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej właściwych i bezpiecznych warunków do ich rozwoju.